

Resurscentrum för genus och jämställdhet

Motion till Umeå kommunfullmäktige 2021-02-03

Denna motion lades senast 2017-12-11 och lika angelägen som den var då är den idag. Vänsterpartiet föreslår att För- och grundskolenämnden tillsammans med Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, inrättar ett ”Resurscentrum för genus och jämställdhet” inom hela utbildningsområdet, från förskola tom vuxenutbildning, med uppgift att stödja och utveckla arbetet för jämställdhet och att motverka alla former av diskriminering p.g.a. kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Skolans uppdrag enligt skollagen och läroplanerna är tydligt formulerat i Skollagen 1 kap, 5§:

”Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.”

Samhället i stort måste göra allt vi kan för att främja jämställdhet, motverka och bryta destruktiva och traditionella könsmonster, maktstrukturer och alla former av diskriminering och trakasserier. Där är förskolan och skolan den viktigaste arenan för att kunna genomföra ett gediget arbete för att motverka alla former av kränkningar.

Kränkningar har ofta en koppling till normer, genus och ojämställdhet. Att arbeta med detta i förskolan och skolan är ett uppdrag som omfattar alla. Det främsta arbetet utövas dagligen i kontakten mellan personal, barn och elever, på förskoleavdelningen, i klassrummet och på fritidshemmet.

Berättelser om sexuella trakasserier, kränkningar och diskriminering, där framför allt kvinnors integritet och människovärde kränks, är uppfordrande och något att ta på yttersta allvar.

Skolverket skriver att *"Jämställdhet behöver genomsyra alla de möten som förskolans och skolans vardag består av. Det betyder att alla barn och elever ska behandlas likvärdigt och utifrån den de är, oberoende av kön och annan bakgrund. För att säkerställa att det är så behövs ett systematiskt arbete – för att utveckla undervisningen och annat bemötande."* *"Jämställdhetsarbetet handlar både om sociala relationer och om perspektiv på undervisningen och ämnesdidaktiken. Det handlar om de föreställningar vi är bärare av, om kommunikation, om jämställdhet som kunskap i sig och om jämställdhetsperspektiv i alla skolans ämnen."*

I senaste rapporten som Jämställdhetsmyndigheten <https://www.jamstalldhetsmyndigheten.se/files/2021/01/Uppfoljning-av-delmal-1-rapport-2021-1-1.pdf> kommit ut med i dagarna har redan plockats upp i den mediala debatten där unga kvinnor och unga män sticker ut när det gäller attityder till jämställdhet. Även om det finns ett utbrett stöd för jämställdhet som önskvärt samhällsmål bland befolkningen så skiljer sig attityderna i viss mån mellan kvinnor och män. Särskilt framträdande är skillnaderna mellan grupperna unga kvinnor och unga män i åldrarna 16–24 år. Unga kvinnor är mest positiva till jämställdhet som samhällsmål, de instämmer i minst utsträckning i påståendet "vi lever i ett jämställt samhälle" och de har en mer positiv syn på kvinnor som chefer och politiska ledare än gruppen unga män. Unga män har de mest könskonservativa attityderna. De instämmer i högre grad i att vi lever i ett jämställt samhälle, och de tar i mindre utsträckning avstånd från påståenden som rör att män är bättre politiska ledare och chefer. En av fyra unga män instämmer helt i påståendet att "många kvinnor överdriver hur ojämnt kvinnor behandlas i Sverige". Motsvarande siffra bland unga kvinnor är 1 av 20. Lena Ag, Jämställdhetsmyndigheten, kommenterar: *"Vår nya rapport slår håll på myten att det är de unga som ska se till att jämställdheten fortsätter öka. Unga män är minst intresserade av att öka jämställdheten"*. Rapporten slår fast att "Det inte går att förlita sig på att jämställdhet automatiskt löser sig med "den unga generationen".

Annan kuriosa som rapporten lyfter är:

"Kvinnor diskrimineras inom politiken – ju högre upp i hierarkin de kommer desto mer. Det finns belegg för att kvinnor måste prestera bättre än män för att göra politisk karriär. Kvinnor som politiska ledare måste noga balansera mellan motstridiga ideal – de förväntningar som följer med att vara kvinna och de manligt kodade förväntningar som följer med ledarrollen. Internationell forskning visar att kvinnor ofta utses till politiska ledare i ogynnsamma situationer."

Rapporten från Jämställdhetsmyndigheten är en dagsaktuell bild över hur viktig förskola, skola och fritidshem är i ett tidigt skede.

I arbetet för ett jämställt samhälle utan diskriminering är ledarna och personalens sociala förmåga, kunskap och kompetens, insikt, medvetenhet, analysförmåga, handlingsberedskap samt samarbetsförmåga, förutsättningar för ett framgångsrikt arbete. Både personal och ledare efterfrågar stöd i form av kompetensutveckling och utbildningsinsatser.

Värdegrundsarbetet har under många år varit utmärkande för svensk förskola och grundskola, men det kommer nu och i framtiden att ställas ännu större krav på personal och ledare att kunna planera, genomföra, följa upp och dokumentera arbetet. Diskrimineringslagen skärptes den 1 januari 2017, med krav på skolor och förskolor att utforma konkreta, aktiva åtgärder för ett förebyggande och främjande arbete för att motverka diskriminering och att främja lika rättigheter och möjligheter, oavsett diskrimineringsgrund. Kravet på en likabehandlingsplan har ersatts med ett allmänt krav på skriftlig dokumentation.

Vänsterpartiet anser att ett "Resurscentrum för genus och jämställdhet" kan ge pedagoger, rektorer, förskolechefer och övrig personal ett kvalificerat och långsiktigt utvecklingsstöd genom att stödja och utveckla arbetet för jämställdhet samt att motverka alla former av diskriminering

Ambitionen är att:

Stärka banden mellan praktik, erfarenhet och forskning för att skapa möjligheter till ett kontinuerligt lärande och kompetensutveckling.

Alla barn och elever omfattas av ett strategiskt och förebyggande jämställdhetsarbete, med aktiva åtgärder för att motverka alla former av diskriminering.

Förskolechefer, rektorer och medarbetare genom samverkan och samarbete utvecklar ett systematiskt, strategiskt och långsiktigt arbete inom Umeå kommuns alla skolformer, från förskola t.o.m. vuxenutbildning.

Medarbetare och ledare kommer att ha kompetens, kunskap och handlingsförmåga att leda, följa upp och dokumentera arbetet.

Vänsterpartiet yrkar:

- att kommunfullmäktige uppdrar till För- och Grundskolenämnden och Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden att besluta om att inrätta ett "Resurscentrum för genus och jämställdhet", med uppgift att stödja och utveckla arbetet för genus och jämställdhet samt att motverka alla former av diskriminering.

Ulrika Edman (V)

Åsa Bäckström (V)

Susanne Yttergren (V)

